

2. Norra Hyn med omgivningar

Kring sjön Norra Hyn finns många värdefulla natur- och kulturmiljöer. Landskapet är mycket tilltalande och flera intressanta natur- och kulturmiljöer finns samlade på samma ställe. Naturmiljöerna kopplas främst till sjön Norra Hyn med våtmarker och strandängar. Här finns också ett vackert öppet landskap, rika lövskogar samt kulturminnen i form av skötta gravkullar. Runt sjön ligger de anrika gårdarna Apertin, Ekenäs och Illberg som brukar markerna. Variationen av löv- och barrskog, ängs- och hagmarksmiljöer, berg med branter samt våtmarksmiljöer gör att området är mycket intressant ur naturvårdshänseende.

Naturvärdesklass: 1

Kriterier: ZGBKFL

Markägare: Privata markägare

Area: 272 hektar

Inventeringar, planer och förordningar:

Riksintresse naturvård och kulturminnesvård

Landskapsskydd

LST Naturinventering av Kils kommun obj nr: 59

LST Våtmarksinventering (klass 1)

Ängs- och hagmarksinventering: 15-2 (klass 2)

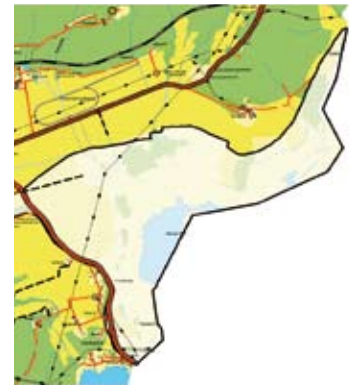
Ängs- och betesinventering: 988-UQL, 31D-NLF

Nyckelbiotopsinventering obj nr: 10, 12, 14

Sumpskogsinventering obj nr: 5 delobj 01 (klass 3)

Värdefulla sjöar och vattendrag (nationellt värdefull)

Fågelinventering vid Norra Hyn, Forshaga och Kils kommuner

Områdesbeskrivning: Norra Hyn är en slättlandssjö med mycket rikt fågelliv. Sjön ligger i en kulturhistoriskt värdefull odlingsbygd med mycket omväxlande natur med många olika naturtyper. I öst (Forshaga kommun) gränsar sjön till barrskog och på den västra sidan (Kils kommun) finns jordbruksmarker och lövskog. Stora åkrar breder ut sig i norr och nordväst, vilka brukas av de stora gårdarna Apertin och Ekenäs. Längs sjöns västra sida finns flera sötvattenstrandängar och marker som förr betades av boskap. I dagsläget betas endast de marker som ligger i anslutning till gården Ekenäs. Vid sjöns sydvästra ände ligger en äng med ett gravfält, gravhög och 11 runda stensättningar. Ängen har ett mosaikartat fältskikt, som fläckvis har en ganska artrik flora. Objektet slåträs med röjsnöre av Skogsstyrelsen. Här finns även en del av banvallen efter Sveriges första järnväg. Längs sjöns kanter ligger flera områden med värdefull sump- och lövskog bl a ett klibbalkärr och en alsumpskog. Faunan gynnas av att det finns flera döda och döende träd, äldre lövträd samt en del hålträd.

Området ligger lätt tillgängligt från Kil och Forshaga. Friluftslivet kan ta del av det rika fågellivet via ett fågeltorn på Forshaga sidan. På Kilsidan är det svårare att ta sig ner till sjön, men på enstaka platser går det även att överblicka Norra Hyn från denna sida.

Arter: Totalt har närmare 200 fågelarter observerats i Norra Hyn. Fågelrikedomen är störst under vår och höst.

Rödlistade arter:

Tvåfärgsnopping (80)	Ortolansparv (80)	Ryl (80)
Brunand (80)	Bivråk (80)	Skogsduva (80)
Skedand (06)	Bläsand (06)	Årta (06)
Grönskära (06)		

Bland häckande arter i sjön kan nämnas:

Rördrom (06)	Grågås (karaktärsart 06)	Vattenrall (06)
Brun Kärrhök (06)	Småfläckig sumphöna (06)	Sångsvan (06)
Trana (06)	Skrattmåskoloni (300-500 par)	Fisktärna (06)
Skäggmes (06)		

I Norra Hyns omgivning (strandängar, lövsumpskogar samt åkermarken runt om sjön) påträffas bl a:

Näktergal (06)	Entita (06)	Stjärtmes (06)
Rosenfink (06)	Mindre hackspett (06)	Gulärta (06)
Kärrsångare (06)	Gräshoppsångare (06)	Göktyta (06)
Hornuggla (06)	Storspov (06)	Tofsvipa (06)
Enkelbeckasin (06)	Sånglärka (06)	Hämpling (06)
Kornknarr (06)		

Sjön besöks sommartid dagligen av storskarv, häger, fiskgjuse och lärkfalkar på jakt efter trollsländor. På senare år besöks sjön alltmer av havsörn, främst sensommar och höst. Sjön och våtmarkerna lockar även till sig förbiflyttande rovfåglar t ex blå kärrhök, stenfalk och pilgrimsfalk. Individrikedom och diversitet bland rastande flyttfåglar varierar med väderförhållanden och tiden på året.

Värden: Området utgör en representativ del av Klarälvens deltaserie. Sjön har ett mycket stort värde som rast- och häckningslokal för fåglar. Framförallt under våren rastar stora mängder änder och vadare. Sjön, våtmarken och omgivningarna (t ex blöta lövskogar) hyser många värdefulla miljöer för flora och fauna. De betade strandängarna runt sjön har stora värden för faunan. Det finns ett flertal strandängar som går att restaurera vilket skulle höja värdet på Norra Hyn ytterligare.

Hot: Ett stort problem för sjön är igenväxning. Efter att sjön sänktes i början av seklet och bete upphörde, ökade igenväxningen och nu växer sjön igen av vass. Insatser för att bibehålla en öppen vattenyta har gjorts av Kils- och Forshaga kommun. På Forshaga sidan gjordes insatser 2006 men på Kil sidan har inga insatser gjorts sedan 70-talet. En låg vattenyta medför dåligt utvecklad undervattensvegetation och bottenfauna.

Önskvärd skötsel:

Områdets ytformationer ska bevaras intakta. Bebyggelse och andra ingrepp ska begränsas. Vattenståndet i Norra Hyn ska bibehållas och igenväxning motverkas. Invallning och nydikning bör inte tillåtas. Bete och röjning av vass skulle öppna upp för en större vattenyta. Fortsatt hävd av strand- och lövängar är av stor betydelse för området naturvärde. En del av hagarna skulle behöva röjas så att den gamla hagmarksstrukturen kommer fram igen. Fortsatt hävd av jordbruksmarken bör ske för att bibehålla området öppna karaktär. I nyckelbiotoperna bör inte skogsbruksåtgärder ske. De värdefulla lövskogsbestånden runt sjön bör säkerställas. Igenväxta strandängar bör restaureras (röjning av igenväxningsvegetation, tuvfräsning, stängsling och bete) och en skötselplan utarbetas i samarbete med markägarna och djurhållare. Det vore värdefullt att öka tillgängligheten på Kilssidan.